

se vozili sami izseljenci — kdo ve, če ni bilo mej njimi tudi kaj Slovencev, bi bil moral čakati na postaji da pride od zapada drug vlak. To pa se ni zgodilo. Vlak z izseljenci se je odpeljal in zunaj postaje trčil s tovornim vlakom. Posledice so bile grozne. Vlak z izseljenci se je vnel, 80 oseb samih izseljencev je bilo vbitih, 150 oseb pa ranjenih. Med temi je 25 težko ranjenih.

Sovrašтво celo za grobom. V Kremsu nad Durnavo je umrl te dni dr. Karol Allesina pl. Schweitzer, ki je zahteval v svoji oporoki odločno, naj ga pokopljejo v vrtu njegove grajščine, na noben način pa ne v rakev njegovih starišev. Ranjki se je oženil zoper voljo svojega očeta z revnim, toda lepim in pridnim dekletom; radi tega ga je oče toliko mrzel, da se celo na smrtni postelji ni hotel spraviti s svojim sinom. Zato tudi sin po smrti ni hotel zveze z očetom. Nespravljivi mož je bil 37 let star ter je zapustil ženo in troje otrok.

Mrtvečeva srajca. v Szurdoku, v maramaroškem komitatu, je navada, da razdele sorodniki obleke umrlih mej reveže. Pred kratkim je umrl tam neki Vazilij Grigor. Njegova mati je obljubila Ivanu Bori srajco svojega sina. Toda pozabila je na svojo obljubo ter dala srajco nekemu drugemu. Bora je zato šel po noči na pokopališče, izkopal je umrlega Grigorja ter mu slekel srajco. A prav v istem času je prišlo mimo pokopališča par deklet in mladeničev; Bora je hotel zbežati, toda mladeniči so ga ujeli ter ga izročili orožnikom.

Zenski lakaji v Londonu. V mnogih odličnih hišah londonskih so odpravili v zadnjem času moške posle in jih zamenjali z lepimi dekleti. Gospem je ležeče na tem, da so dekleta čim najbolj zala in krepka. Iščejo se zato velika in leporasla dekleta. Neka dama ima skoraj šest črevljev visoko dekle, da sprejema goste. Oblečena je črno, ima bel predpasnik in belo čepico. Ker pa je preširoka okoli pasu, ji je obljubila za vsak centimeter, ki ga bo merila manje okoli pasu, 1 šterling na leto več. Zato tekmujejo dekleta v tem, katera bo imela ožji obseg. Tanke so vse kakor ose, a velike in široke črez pleča kot grenadirji. Neka druga dama pa je oblekla svoje ženske lakaje v tesne, ozke atlasaste hlače do kolen, črne svilene nogavice, cipele z zaponko, v bel telovnik iz brokata in črn žaké iz žameta. Tudi paži so deklice ter so oblečene bolj ali manj po gledališko.

Potovalec v zaboji. Kakor javljajo iz New-Yorka, so našli na tovorni ladiji „Palatia“, ko so jo gasili, zaboj in v njem zabitega človeka, ki je bil vsled lakote in žeje onesvesčen. Dognalo se je, da je dotični človek neki Beck iz Budimpešte, ter da je prebil 17 dni v zaboji. Imel je pač toliko denarja, da bi si kupil vozni listek iz Hamburga v New-York, a potem mu ni ostalo še 100 dolarjev, ki bi jih bil moral pokazati, da ga puste z ladije, zato je zlezal v zaboj. Radi slabega vremena je trajala vožnja 17 dni mesto 10, in tako je Becku zmanjkalo živeža, ki ga je vzel seboj. Beck si je hotel prislužiti v Ameriki kaj denarja, da bi se potem lahko oženil.

Radi dobitka v loteriji — zblaznela. Iz Berolina javljajo: Nedavno je stavil pomočnik Stock v loteriji in dobil 18.070 mark. Njegova žena je bila tega dobitka tako vesela, da je samega veselja — zblaznela. Prepeljati so jo morali v blaznico. Njen mož pa dela, kakor doslej, pri svojem mojstru.

Mož v ženski opravi. V Pilznu na kolodvoru je vzbujala nedavno občno pozornost ženska, ki je bila povsem moškega vedenja. In res je redarstvo dognalo, da je dotična ženska pravzaprav moški, ki je bil vpisan v krstni knjigi kakor Marija Carfiol, a je bil že od mladosti ženski odgojen. Mladenič je nosil svoje lase v dveh dolgih kitah. Ko je minilo zaslišavanje, so vtaknili „Marijo Carfiol“ v moške obleke; prej pa so mu odrezali kiti. 19letni Carfiol je služil v zadnjem času za sluškinjo pri nekem posestniku. Revež nosi šele sedaj, ko ima že 19 let, svoje prve hlače.

Električen stroj — mesto britve. V Parizu je sestavil brivec Bontemps stroj, ki nadomestuje britev in brivca. Ta mali stroj treba držati prav malo časa v roki ter ga premikati, in človek je obrit. Brivec je stroj že rabil, toda dotičniki, katere je s tem električnim strojem bril, so opazili, da imajo vsi spodnje dele obraza — višnjeve. Zdravniki so dognali, da jih je stroj ožgal. Brivec je moral svoj stroj zopet odložiti, 14 njegovih delodajalcev ga je pa že tožilo, ker jim je ožgal obraze.

Gospodarske stvari.

O pomenu in uporabi umetnih gnojil.

Predavanje Dr. Ernesta Kramer-a, docenta na tehniški visoki šoli v Gradcu.
(Dalje.)

Kakega pomena pa so umetna gnojila za kmetijstvo?

2. S pomočjo umetnih gnojil zamoremo hitro ukrepčati zemljo, ki je zaradi slabega obdelovanja deloma izmolžena in oslabela; njena moč in plodovitost se ne povrne samo, marveč tudi zdatno pomnoži.

3. Zemljo (novino), ki je še nismo nikdar obdelovali, zamoremo napraviti z umetnimi gnojili, akoravno primeroma le malo ž njimi pognojimo, bolj plodovito, da dobimo od nje več pridelkov kakor, če bi bili gnojili samo le z živinskim gnojem.

4. Bolehajoče in slabe setve, med temi v prve vrsti žitne setve, se z umetnim gnojenjem, ako se to zgodi pravočasno in le z malenkostjo teh gnojil, čudno hitro porastejo in okrepcajo, ter nam prinašajo veliko sadu. Na tem mestu je posebne važnosti čilski solitar.

5. Z umetnimi gnojili preide se lahko primeroma hitro na istem polji z jednega kolobarjenja na drugo, ne da bi s tem manj pridelovali. Na ta način giblješ se lahko na polji veliko prosteje, ker je posebno tedaj velike važnosti, ako ti je na tem, da si pridobiš največ čistega dohodka od rastlin, katerih imaš največ nasejanih.

6. Še celo, ako ti je neugodno vreme polje opustošilo, si lahko z umetnim gnojem, ki ima silno veliko moč, hitro pomagaš, da zemlja zopet zadobi ono

redilno moč, kar je posebno v višjih, mrzlejših gorskih legah silno velike važnosti.

7. V pogorskih legah ima umetno gnojenje še to bistveno in veliko prednost, da lahko z primeroma najmanjšimi stroški gnojimo; kajti le malo metričnih centov umetnega gnoja zadoščuje za celih sto oralov. Na strmo in težko dohodno polje ne moreš nikakor živinskega gnoja brez velikih stroškov spraviti, kar se pa najlažje zgodi z umetnim gnojem, katerega lahko v vreči tja nanosiš in kateri plodovitost zemlje ne ohrani samo, marveč jo še le povekšuje.

8. Konečno omenimo naj le še, da so umetna gnojila pri posebnih nasadih n. pr. v vinogradih ali na polji, kjer imaš nasajen hmelj ali druge rastline, ki se v trgovini visoko cenijo, največjega vpliva.

Kako naj se uporabljajo umetna gnojila pri različnih nasadih?

Za uporabo umetnih gnojil, katere bi bile mero-dajne pri vseh razmerah in katere bi bile povsod gotovega uspeha, ne moremo podati nobenega posebnega pravila; gospodar naj toraj sam po svojem načinu poskuša s tem gnojenjem. Važnejša gnojila mora gospodar sam na vsem svojem polji na razne načine poskusiti; razumni gospodar poprijel se bode rad vseh teh gnojilnih načinov, ki mu sploh ne dajejo veliko truda, ako pomisli, da bode tako poljedelstvo njegovo imelo veliko koristi. Vednost o tem in lastna skušnja bodo mu v jako veliko pomoč.

V posameznih slučajih naj se rabijo ta-le gnojila:

1. Za zrnino in sploh za vsako žito, ki raste na težki in obilo živi zemlji, katero si poprej gnojil z živalskim gnojem, jemlji v prvej vrsti superfosfat koščene moke. Gnoji pa v jeseni ali na spomlad. Za suho, lahko zemljo vporablja naj se v jeseni amonijakov superfosfat, spomladi pa solitarjev superfosfat. Za zaostale, slabe ali bolehajoče setve pristuje najbolje čilski solitar. Ako se ž njim pognoji po vrhu, zadostuje 50—70 kilogramov čilskega solitra za oralo (à 1600 □°). S superfosfat pognoji se oralo z 200—250 kilogramov.

2. Kar zadeva gnojenje krompirja, živinske in sladorne pese omenimo sledeče:

Za krompir vporablja se z vspedom superfosfat koščene moke, ki ga zadostuje za oralo 150—250 kilogramov. Za pično peso je dober superfosfat koščene moke, ako se mu pridene čilski solitar.

Spomladi namreč primešaj 150—200 kilogramom superfosfata koščene moke 30—50 kilogramov čilskega solitra. Sladorni pesi ugaja najbolj superfosfat čilskega solitra ali pa superfosfat koščene moke, ako mu prideneš žveplenokisli kalij. Pri tem načinu gnojenja je posebno koristno, ako tla oziroma rastline večkrat okoplješ. Tu naj opozorimo, da naj se to gnojenje, bodisi samo na sebi ali pa smešano z živalskim gnojem najbolje prilaga, če pognojimo in potrosimo zemljo po vrhu ali po razorih, ko smo bili zemljo poprej razorali in sicer dvakrat po dolgem in počez, da se gnoj popolnoma razdeli. Gnoji pa vedno v mirnem vremenu. Izvzemši čilski solitar, katerega uporabi zgodaj spo-

mladi zmešanega s prstjo za površno gnojenje moraš vsa druga gnojila, ako hočeš da bodo dobro prospevala, bodisi v jeseni ali spomladi, globokeje pod setev spraviti, kar storiš, če z brano globoko povlečeš.

3. Travnikom, posebno pa onim, ki imajo močno zemljo, ugaja najboljše kak superfosfat. Pri tem načinu travnik v jeseni ali spomladi z brano razgrebi, z gnojem potrosi in potem zopet povlači. Za en oral porabi najmanj 150 kilogramov superfosfata. Strnenim setvam in travi najbolj ugajajo dušičnate kalijske soli.

4. Umetni gnoj koristi posebno hmelju; temu gnoji s kakim superfosfatom pomešanim s solitrnim kalijem. Gnoji pa hmelj tako, da pri vsakej hmelovej rastlini skoplješ 30—40 cm globoko jamo, deneš v njo kakih 10 dekagramov gnoja, ter jo zopet zasuješ.

(Konec prihodnjič.)

Skrivnost.

Kako se prisilijo kokoši, da nesejo jajca po zimi?

Jesenskih in zimskih jajec je malo, zato se pa tembolj povprašuje po njih in se dobro plačujejo. Po takem se izplačanje perutninoreje ne opira samo na to, koliko jajec ena kokoš na leto znese, pač pa se bistveno jemlje ozir na to, koliko znese kokoš jajec v jesenskih in zimskih mesecih, ko imajo jajca ceno visoko.

Govori se o kokoših, ki nesejo po zimi, in misli pri tem, da se nahajajo take vrste, katerim je naravno odmerjeno tudi v jeseni in po zimi jajca leči.

K takoimenovanim zimskim valilkam spadajo vrste krepke telesne konstrukcije in obilne polnosti krvi, kakor plymouth-roks langshaus, la fleche, laški in različna plemena poljskih kur. Da pa te tudi resnično pozimi nesejo jajca, k temu spada, da so do takrat že popolnoma razvite. K popolnem razvitju telesa strinja se razvitje jajčnika in skoz to nastopi zrelost za nesenje.

Zimska jajca dobivajo se najpopred od mladih kokošij, ki so se zgodaj, toraj v mesecu marcu, najkasneje v aprilu zlegla. Izmed teh zimskih valilk mora vzgojevalec dobre kokoši za rejo obdržati. Pri natančnem opazovanji se lahko dobra kokoš — nesica razloči. Najboljša znamenja se opazijo na grebenu in podbratku. Koliko temnejši škratastorudeči so ti v času, ko nesejo jajca, toliko boljše so dotične kokoši. Sredne in slabe valilke imajo bolj bledorudeče grebene in podbradke.

Kurnik biti mora topel, svetel, pripraven za prezračenje, snažen proti prepihu, mokroti, in ostrim severnim vetrom zavarovan.

Kokoši se ne smejo dalje kot 4 leta držati, ker so med tem časom večino jajec znesle.

Glavna stvar pa je in ostane zdatna posebna hrana za tvoritev jajec skoz takšne pokladne snovi, ki imajo iste dele proteinskih in rudninskih snovij kakor jajca ob enem pa razvitje jajec pospešijo, skoz česar se tvorjenje jajec 2—3 krat pomnoži.

Posebno rudninskih snovij manjka kokošim na-

vadno pozimi, kajti varčne gospodinje prodajo skoraj zadnje jajce, tako, da kokoši ne dobijo niti lupinj, do peska in morta pa zaradi zametnega snega tudi ne morejo.

Da se te nadomestijo, je poklajno apno najbolj pripravno, kajti ono ima v sebi ne samo apno ampak tudi fosforovo kislino, kar je za tvorjenje jajčnih lupin in rumenjaka neobhodno potrebno. Tudi za tvorjenje kostij in za hitri preték skubljenja je poklajno apno nenadomestljivo. Perje, kojega perutnina v jeseni zgubi, obstoji največ iz fosforno kislega apna, o čemur se zamore najbolje prepričati, ako se ga sežge. Ostane beli prašek, ki ima največ fosforno-kislega apna v sebi.

Premenjenjava perja zgodi se na račun nesenja jajec, kajti kokoši porabijo hrano za rastenje novega perja. Sreča še je, da pade skubljenje na čas žetve, kajti mnogo gospodinj hrani ob tem času kokoši slabše, ker jajec ne nesejo.

Poklada pa se li poklajno apno redno k klaji, imajo kokoši dovolj zaloge na fosfornokislem apnu, zamorejo skubljenje hitro in lahko prestati in pričnejo takoj nesti. Kot klaja je v tem času najbolj primeren oves in pšenica.

Na 10 kokoši računi se na dan na primer 1 polno žlico poklajnega apna, med tem časom skubljenja in po zimi sme so pa pokladati še enkrat toliko brez da bi jim škodilo.

Koruzu deluje na tvorjenje jajec neugodno, veliko boljši je oves z zelenjavo; ker po zimi ni zelenjave, pusti naj se kaliti ječmen ali se namoči deteljno seno in zreže, bode ga kuretina rada pojedla.

Dodatek poklajnega apna stori kuretino živahno in zdravo, jo obvaruje pred boleznimi, je neškodljivo in se je pri stotinah perutninorejih najbolj obneslo. V potrdilo tega nekaj izmed mnogih nam pripisanih pohvalnih pisem.

Zgodno izvaljenje, topel in snažen hlev, obilna hrana in pridno dodajanje poklajnega apna skozi celo leto je prava skrivnost jesenskih in zimskih jajec.

Pošljite mi zopet . . . kg. poklajnega apna, od kojega učinka sem se že prepričal popolnoma. Še nikoli niso kokoši po zimi tako zgodaj jajca nesla kakor letos po dodaji poklajnega apna. Kakorhitro pa navadno porcijo niso dobile, bilo je z nesenjem jajec kakor bi odrezal, vse so nehale.

. . . . 20. januarja 1897. **Franc Silar.**

Jaz sem že opetovano pri Vas naročil poklajno apno in ga pri kokoših vporabljam z najboljšim uspehom. Odkar jaz mojim kokošim primešavam poklajno apno, nesejo one neutrudljivo tudi pri najhujši zimi. Tudi proti lizanju pri govedi sem Vaše poklajno apno z najboljšim učinkom preskusil, zamorem ga toraj vsakomur najtopleje priporočati.

. . . . 13. oktobra

Marija vdova Kirchlechner.

Pošljite mi . . . kg. poklajnega apna. Bil sem z poskušnjo prav zadovoljen. Kokoši pričele so nesti takoj.

. . . . 27. februarja 1897.

Matija Mayrpeter, grajščak.

Vaše poklajno apno dajem jaz vsem domačim živalim, celó lovskim psom, ki so potem jako trpežni. Kokoši nesejo prav pridno velika, okusna jajca. Pretečeno zimo imeli smo od 11 kokošij vsaki dan 7—9 jajec, čeravno naše kokoši zaradi velicega snega pred aprilom niso mogle na prosto.

. . . . 22. oktobra 1900.

Jožef Geisinger, okrajni gozdar.

Prosim najuljudneje, mi zopet . . . kg. poklajnega apna poslati, ker se je ono pri moji perutnini dobro izkazalo.

. . . . 26. aprila 1897.

Franc Effner.

Loterijske številke.

Trst, dne 30. novembra: 78, 82, 81, 40, 47.
Gradec, dne 7. decembra: 64, 78, 32, 66, 44.

Slajerska
ROGAČKA
KISELA VODA Tempel-in-Styria-telec
OSVEŽUJOČA PIJACA. Nepresegljiva zdravilna voda. 79

Vedno sveža žgana kava.

Najfinjše aikserovo in namizno olje.

F. C. SCHWAB
„pri zlati krogli“
v Ptujju.

Priznamo kot najcenejša nakupovalnica za moko in špecerijsko blago.

Otrobi, moka za klajo in sočivje.

Prava Sultanova-figova kava.
Kakau in čokolade.

Špeh in jedilna mast. 361

Išče se omožen majer

ki ima tri delavne osebe. Ravno tam sprejme se tudi eden kravji hlapec. Vprašati ali ponudbe poslati je naravnost g. **Jos. Ornig-u** v Ptujju. 367

Priprosta, odraščena deklica, ki zna dobro računati, **se sprejme kot prodajalka.**

Vprašati je pri g. **W. BLANKÉ-ju** v Ptujju. 368

